

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO,
DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE**
DIREKTORAT ZA SOCIALNE ZADEVE

Kotnikova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 18
F: 01 369 78 31
E: gp.mddsz@gov.si
gp.mddsz@gov.si

Zveza delovnih invalidov Slovenije
Dunajska cesta 101
1000 Ljubljana

e-pošta: zdis@siol.net

Številka: 0070-5/2011-15
Datum: 9. 5. 2011

ZADEVA: Odgovor na predlog za dopolnitev Zakona o socialno varstvenih prejemkih

Spoštovani!

V zvezi z vašim predlogom za dopolnitev 36. člena Zakona o socialno varstvenih prejemkov (Uradni list RS št. 61/010; v nadaljnjem besedilu: ZSVarPre) z dodatnim 11. odstavkom, ki določa, da se dedičem, ki so prejemniki trajne denarne socialne pomoči ali varstvenega dodatka, odpiše dolg do države v primeru zapustnika, ki je bil za časa svojega življenja upravičen do denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka, odgovarjamo naslednje:

Na podlagi 128. člena Zakona o dedovanju ima Republika Slovenija pravico, da po smrti upravičenca do socialnovarstvenih prejemkov (denarna socialna pomoč in varstveni dodatek po ZSVarPre) pridobi nazaj sredstva, ki so bila izplačana upravičencu iz tega naslova, in sicer s prijavo terjatve v zapuščino.

V preteklosti je že bila dana Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti 128. člena Zakona o dedovanju. Ustavno sodišče se je pri presoji dopustnosti posega v ustavno pravico do zasebne lastnine in dedovanja oprlo na t.i. strogi test sorazmernosti, ki izhaja iz 15. člena ustave. Zato je presojalo upravičenost posega zakonodajalca v pravico do zasebne lastnine in dedovanja (33. člen ustave RS) zaradi varstva pravice do socialne varnosti drugih državljanov (prvi odstavek 50. člena ustave RS). Za doseg tega cilja je bil po njegovem mnenju poseg v pravico iz 33. člena ustave dopusten, nujen, primeren, ni pa bil sorazmeren. Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o dedovanju (ZD-B- Ur.l. RS, št. 67/2001) pa je bila v skladu z odločbo Ustavnega sodišča vzpostavljena tudi sorazmernost posega v ustavno varovano pravico do zasebne lastnine in dedovanja. RS je kot socialna država (2. člen ustave) na temelju pravice do socialne varnosti ogroženemu posamezniku dolžna zagotoviti ustrezno pomoč in te pravice posameznika ne sme ogroziti z neupravičenim siromašenjem skladov za zagotavljanje te pomoči. Varstvo pravice do socialne varnosti posameznika v konkretnem primeru zahteva, da država dobi vrnjena sredstva pomoči, ki so jo dobile osebe, ki so v času

prejemanja pomoči sicer imele premoženje, vendar so ga potrebovale zase in samo po sebi to premoženje ni prinašalo dohodka. V takšnem primeru je ustavno dopustno, da se država potem, ko oseba pomoči ne potrebuje več, poplača iz njenega premoženja, ki bi ga sicer dobili dediči. V nasprotnem primeru bi država neupravičeno zmanjševala sredstva za zagotavljanje pomoči drugim, ki to pomoč potrebujejo, ker nimajo drugih ustreznih sredstev za življenje. Ustavno sodišče je ugotovilo, da iz pravice do zasebne lastnine in dedovanja (33. člen Ustave) za dediča ne izhaja pravica, da bi lahko dedoval premoženje zapustnika, ne da bi bil hkrati pripravljen sprejeti morebitne obveznosti, ki so povezane z dedovanjem zapustnikovega premoženja. Mednje vsekakor sodi tudi obveznost povračila vrednosti dane socialne pomoči, ki jo je zapustnik prejel od države. S to pomočjo se je za časa zapustnikovega življenja ohranjala vrednost premoženja, ki je po njegovi smrti predmet dedovanja. Po presoji Ustavnega sodišča je bistveno, da imajo dediči povsem avtonomno možnost izbire, ali povrnejo prejeto pomoč in dedujejo celotno zapuščino, ali pa dopustijo izločitev dela zapuščine v korist dajalca pomoči (republika ali občina). V nasprotnem primeru bi država neupravičeno zmanjševala sredstva za zagotavljanje pomoči drugim, ki to pomoč potrebujejo, ker nimajo drugih ustreznih sredstev za življenje.

Zakon o dedovanju v 129. členu ureja tudi možnost, da se RS ali občina, iz proračuna katere se je financirala pomoč zapustniku v skladu s predpisi o socialnem varstvu, odpove pravici do povračila te pomoči do konca zapuščinske obravnave, če so zapustnikovi dediči njegov zakonec ali njegovi otroci, ki so sami potrebni pomoči.

Iz navedenega ugotavljamo, da dodatna določba v ZSVarPre, ki bi urejala isto materijo, ki jo ureja že Zakon o dedovanju, ni potrebna, saj se RS lahko odpove pravici do povračila pomoči, če so zapustnikovi dediči njegov zakonec ali njegovi otroci, ki so sami potrebni pomoči oziroma so prejemniki denarne socialne pomoči oziroma varstvenega dodatka, že na podlagi omenjenega člena. Prav tako so se pravni strokovnjaki pri umestitvi teh določb odločili, da je bolj primerna ureditev, ki vprašanje povrnitve vrednosti socialne pomoči in odpovedi tej pravici ureja generalno na enem mestu (v Zakonu o dedovanju), v enem predpisu in na enoten način, namesto parcialne normiranosti, po kateri bi lahko obstajala različna ureditev tega vprašanja glede na vrsto predpisa, ki bi urejal določene pravice.

Lep pozdrav,

Pripravila:

Marjeta Kovšca
podsekretarka

Davor Dominkuš
generalni direktor

Vročiti:

- Zveza delovnih invalidov Slovenije (e-pošta: zdis@siol.net) – elektronsko